

Situering van het met Unesco geassocieerde scholennetwerk (ASPnet) Vlaanderen



Doelstellingen en opdrachten

Unesco

De Unesco (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation) werd opgericht in 1945 als gespecialiseerde VN-organisatie voor onderwijs, cultuur, wetenschap en communicatie. De opdracht van Unesco is het bevorderen van begrip tussen volkeren en vrije uitwisseling van gedachten door middel van samenwerking tussen landen. Zo draagt Unesco bij aan wereldwijde vrede en veiligheid. Unesco's voornaamste doelstellingen zijn: het bundelen van kennis; het bevorderen van kennisuitwisseling en het beschikbaar stellen van expertise; het ontwikkelen van normstellende instrumenten voor de expertise-sectoren waarin Unesco actief is.¹

ASPnet

Het *UNESCO Associated Schools Project Network* (ASPnet) is het grootste internationale scholennetwerk. ASPnet werd opgericht in 1953 en verbindt onderwijsinstellingen van over de hele wereld met elkaar rond een gezamenlijk doel: vrede bouwen in de hoofden en harten van kleuters, kinderen en jongeren. De meer dan 10.000 scholen in meer dan 180 landen werken samen aan kwaliteitsvol onderwijs voor het realiseren van internationale verbondenheid, verdraagzaamheid en solidariteit.²

Vanuit het eigen pedagogisch project ondersteunen de scholen die deel uitmaken van het netwerk de Unesco-missie *'Since wars begin in the minds of men and women, it is in the minds of men and women that the defences of peace must be constructed'*. Door het werken aan twee strategisch belangrijke prioriteiten – Educatie voor Duurzame Ontwikkeling³ (EDO) en WereldBurgerschapEducatie⁴ (WBE) – werken de scholen aan de realisatie van de Agenda2030.

Agenda2030

Unesco-scholen leveren een actieve bijdrage aan de realisatie van de Agenda2030 van de Verenigde Naties. De 17 Duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van deze agenda en de 169 bijbehorende subdoelstellingen (of targets) zijn gericht op het respecteren en realiseren van de mensenrechten van ieder mens. Ze zijn geïntegreerd en ondeelbaar en hebben aandacht voor elk van de vijf dimensies van duurzame ontwikkeling: mens, planeet, welvaart, vrede en samenwerking (people, planet, prosperity, peace and partnership).⁵ Voor SDG4 (*'Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen'*) neemt Unesco wereldwijd het voortouw.⁶ Unesco-scholen nemen de verantwoordelijkheid op om met alle middelen die ze tot hun beschikking hebben bij te dragen aan de realisatie van SDG4.⁷

¹ <http://en.unesco.org/> & http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=15244&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

² <https://aspnet.unesco.org/>

³ <https://aspnet.unesco.org/en-us/Pages/Education%20for%20Sustainable%20Development.aspx>

⁴ <https://aspnet.unesco.org/en-us/Pages/Global-Citizenship-Education.aspx>

⁵ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁶ <http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-all/sdg4-education-2030/>

⁷ Zonder de andere targets te vergeten, nemen ze met name voor target 4.7 (*'Er tegen 2030 voor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om duurzame ontwikkeling te bevorderen, onder andere via vorming omtrent duurzame ontwikkeling en duurzame levenswijzen, mensenrechten, gendergelijkheid, de bevordering van een cultuur van vrede en geweldloosheid, wereldburgerschap en de waardering van culturele diversiteit en van de bijdrage van de cultuur tot de duurzame ontwikkeling'*) en target 4.a (*'Bouwen en verbeteren van onderwijsfaciliteiten die aandacht hebben voor kinderen, mensen met een beperking en gendergelijkheid en die een veilige, geweldloze, inclusieve en doeltreffende leeromgeving bieden voor iedereen'*) hun verantwoordelijkheid op als pioniers en ambassadeurs. De lerarenopleidingen van het ASPnet hebben daarenboven een rol te spelen bij de realisatie van target 4.c (*'Tegen 2030 op aanzienlijke wijze de toevloed verhogen van gekwalificeerde leraren, ook via*

Incheon Declaration – Education2030

In 2015 ondertekenden meer dan 130 ministers van onderwijs tijdens het 'World Education Forum 2015' in Zuid-Korea de 'Incheon Declaration and Framework for Action for the implementation of Sustainable Development Goal 4'.⁸ De declaratie plaatst onderwijs in het hart van de Agenda 2030 als facilitator en accelerator voor het bereiken van elk van de 17 SDG's. Op die manier maakt onderwijs meteen ook deel uit van de vast te leggen strategieën voor het bereiken van elk van de 17 doelstellingen.

De onderwijsagenda is holistisch, comprehensief, ambitieus en universeel. De agenda vertrekt van de overtuiging dat onderwijs de levens van individuen, gemeenschappen en samenlevingen transformeert en dat ze dat enkel kan doen door niemand achter te laten. De agenda is gebaseerd op de principes van mensenrechten en waardigheid, sociale rechtvaardigheid, inclusie en bescherming. Ze gaat uit van culturele, linguïstische en etnische diversiteit en roept op tot gedeelde verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor het onderwijs.

Vlaanderen 2050

In de 'Visie 2050' zetten de Vlaamse regering en overheid een langetermijnstrategie voor Vlaanderen uit.⁹ De ambitie voor Vlaanderen richt zich op het creëren van welvaart en welzijn op een slimme, innovatieve en duurzame manier in een sociaal, open, veerkrachtig en internationaal Vlaanderen, waarin iedereen meetelt. Vlaanderen zet daarvoor in op de SDG's. Het behalen van deze doelstellingen in Vlaanderen én op wereldniveau wordt gezien als een noodzakelijke voorwaarde om de 'Visie 2050' te realiseren. Onderwijs is een belangrijke hefboom voor het verwezenlijken van het langetermijnperspectief.¹⁰

ASPnet werkt in de wereld

Drie complementaire benaderingen

Het ASPnet en de ASPnet-scholen maken gebruik van 3 complementaire benaderingen¹¹ voor verbinding en ontwikkeling:

- **Creëren.** Als een ideeënlaboratorium ontwikkelt, test en verspreidt ASPnet innovatieve onderwijsleermaterialen en -methodes en promoot het nieuwe onderwijsleerbenaderingen, gebaseerd op Unesco's ideeën, idealen en prioriteiten.
- **Leren & Onderwijzen.** Capaciteitsopbouw¹², innovatief onderwijs en participatieve leerprocessen stellen schoolleiders, leraren, lerenden en de bredere schoolgemeenschap in staat om de ideeën en idealen van Unesco te integreren in het schoolleven om op die manier rolmodellen te zijn voor hun gemeenschap en daarbuiten.
- **Interactie.** ASPnet is een mondiaal netwerk dat alle stakeholders uitnodigt om ervaringen uit te wisselen en om kennis en voorbeelden van good practices te delen met lerenden, leraren, schoolleiders, (school)gemeenschappen, beleidsmakers en de samenleving als geheel.

Structuur van het mondiale netwerk

ASPnet opereert tegelijkertijd op het internationale en op het nationale niveau. Een internationaal coördinatieteam in Parijs (Unesco HQ) zorgt voor de mondiale afstemming in lijn met de door Unesco uitgestippelde visie, missie en strategie. Op het niveau van de lidstaten, stelt elke nationale Unesco commissie een nationaal ASPnet-coördinator aan die enerzijds de verbindingspersoon is tussen het hoofdkwartier en de ASPnet-scholen en die anderzijds zorgt draagt voor de coördinatie en afstemming van ASPnet-initiatieven in het eigen land.

internationale samenwerking voor lerarenopleidingen in ontwikkelingslanden, in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen en de kleine eilandstaten").

⁸ <http://en.unesco.org/world-education-forum-2015/incheon-declaration>

⁹ http://www.vlaanderen.be/int/europese-unie/sites/iv.devvlh.vlaanderen.be.int/europese-unie/files/documenten/20150923_visie_2050.pdf

¹⁰ "In 2050 zullen talent en kennis meer dan ooit de drijvende krachten zijn van vooruitgang en innovatie. Kennis en leren worden op een holistische manier vorm gegeven: alle Vlamingen krijgen de kans om levenslang kennis te verwerven en hun talenten te ontplooiën, om bij te leren op sociaal en cultureel vlak en om nieuwe competenties en attitudes te ontwikkelen. [Learning parks] zijn plekken in de buurt en multifunctionele (school)gebouwen, waar kinderen, jongeren en volwassenen virtueel en fysiek samenkomen om bij te leren met aandacht voor een sterke interactie, ontmoeting en dialoog met alle maatschappelijke actoren."

¹¹ https://aspnet.unesco.org/en-us/Pages/About_the_network.aspx

¹² Hier begrepen als "Het proces waarbij individuen, groepen, organisaties, instellingen en de maatschappij in zijn geheel beter in staat zijn om hun ontwikkelingsnoden in een bredere context te plaatsen en hiermee om te gaan op een duurzame wijze. Dit omvat de versterking van de kennis en vaardigheden van individuen en van groepen en van de bestuurlijke, organisatorische, administratieve vermogens van organisaties en instellingen." (omschrijving vsvsg)

ASPnet werkt in Vlaanderen

Coördinatie

Als enige land ter wereld heeft België 2 nationale commissies (de 'Vlaamse Unesco Commissie' (VUC) enerzijds en de 'Commission belge francophone et germanophone pour l'UNESCO/Frankophone und deutschsprachige Unesco-Kommission' anderzijds). De ASPnet-coördinatie in Vlaanderen is door de VUC toegekend aan een ASPnet-coördinatiegroep (ASPnet-CG). De leden van de coördinatiegroep zijn enerzijds afkomstig uit de Vlaamse Unesco Commissie en anderzijds vertegenwoordigers van de Vlaamse ASPnet-scholen. Zij dragen zorg voor het realiseren van een actief, zichtbaar en open scholennetwerk.

Visie en strategie

De concrete uitwerking van de visie en de strategie, met inbegrip van een gedeeld actieplan, is een participatief proces waarbij alle Vlaamse ASPnet-partners worden betrokken. De neerslag ervan is opgenomen in het ASPnet-partnercharter.

Lidmaatschap

Het lidmaatschap tot het ASPnet is voorbehouden voor basisscholen, secundaire scholen en lerarenopleidingen. Scholen die lid zijn van het ASPnet onderschrijven de Unesco-missie en de visie van het Vlaamse ASPnet. Ze engageren zich om te werken aan de doelstellingen van het ASPnet in hun dagelijkse werking en ze werken actief mee aan de strategische doelstellingen van het netwerk. Elke ASPnet-school bevestigt dat engagement door het ondertekenen van het ASPnet-charter en deelt de realisaties met de buitenwereld d.m.v. een ASPnet-jaarverslag.

Lidmaatschap van het ASPnet is gratis en wordt – na een proefperiode van één jaar – jaarlijks vernieuwd. De verlenging van het lidmaatschap gebeurt in principe stilzwijgend, maar is verbonden aan het ASPnet-jaarverslag. Elk jaarverslag wordt gelezen en als geheel gefeedbackt door een leescommissie van peers, aangeduid door de leden van het Vlaamse ASPnet. Indien nodig of gewenst kan een specifiek ASPnet-jaarverslag aanleiding geven tot verdere analyse.

Vlaams ASPnet-partnercharter

Het ASPnet-partnercharter wordt door de Vlaamse ASPnet-scholen gezamenlijk opgesteld. Het kader bevat zowel het engagement van de ASPnet-coördinatiegroep als dat van de ASPnet-scholen. Het bespreekt de rechten en de verantwoordelijkheden van de partners en het kader heeft – onder andere – volgende functies:

- het dient als richtsnoer voor de aard en de kwaliteit van initiatieven, activiteiten en projecten binnen het Vlaamse ASPnet en biedt ASPnet-scholen houvast bij het uitwerken van de Unesco-thema's in lessen, projecten en beleid;
- het inspireert elk van de partners om de blik gericht te houden op de mondiale verankering en de toekomstgerichte ambities van het onderwijs en de schoolgemeenschap;
- het daagt de partners uit om zich in woord en daad op te stellen als een ideeënlaboratorium en te fungeren als een rolmodel voor andere onderwijspartners;
- het biedt een referentiekader voor (internationale) partners die samenwerking willen opzetten met een of meerdere Vlaamse ASPnet-partners;
- het is een kwaliteitskader en een referentiekader voor het jaarlijkse ASPnet-jaarverslag;
- het biedt scholen die willen toetreden de kans om een inhoudelijke en strategische afweging te maken voor het lidmaatschap.
- ...

Partnercharter ASPnet Vlaanderen



Visie ASPnet Vlaanderen

ASPnet Vlaanderen verbindt Vlaamse onderwijsinstellingen met elkaar en met andere scholen in de wereld rond een gezamenlijk doel: vrede bouwen in de hoofden en harten van kleuters, kinderen en jongeren. De scholen werken samen aan kwaliteitsvol onderwijs voor het realiseren van internationale verbondenheid, verdraagzaamheid en solidariteit..

Vanuit het eigen pedagogisch project – en met volle erkenning van de pedagogische vrijheid van elke partner – ondersteunen de scholen die deel uitmaken van het netwerk de Unesco-missie *'Since wars begin in the minds of men and women, it is in the minds of men and women that the defences of peace must be constructed'*. De Vlaamse Unesco-scholen leveren een actieve bijdrage aan de realisatie van de 17 Duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Agenda2030 van de Verenigde Naties.

Om bovenstaande doelstellingen te realiseren onderschrijven de Vlaamse ASPnet-scholen – elk op hun eigen manier en ondersteund door ASPnet Vlaanderen en Internationaal – de doelstellingen van het ASPnet en werken ze aan twee strategisch belangrijke ASPnet-prioriteiten: Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) en WereldburgerschapEducatie (WBE).

Strategische doelstellingen ASPnet Vlaanderen

De Vlaamse ASPnet-scholen hebben vijf prioriteiten geformuleerd voor de periode 2017-2022.

- De interne en externe zichtbaarheid van de SDG's verhogen
- Het professionaliseren van medewerkers m.b.t. het werken aan de SDG's via EDO en WBE
- Het uitbreiden van het Vlaamse netwerk
- Het uitbreiden van de internationale partners
- Het samenstellen van een groep van 'ambassadeurs' & 'adviseurs' voor het netwerk

Engagement van de Vlaamse ASPnet-partners

Onderstaande engagementen moeten begrepen worden als een inspanningsverbintenis.

ASPnet-CG en de Vlaamse Unesco Commissie verbinden zich ertoe om in continu overleg en in samenwerking met de ASPnet-scholen

- de gerichtheid van het netwerk op de visie en strategische doelstellingen te bewaken.
- advies te verlenen aan de partners bij het afstemmen van het eigen pedagogisch project op de ASPnet-doelstellingen.
- de leden te ondersteunen bij het realiseren van de strategische doelstellingen binnen de eigen organisatie.
- jaarlijks minstens 4 netwerkmeetings te organiseren voor de leden van het Vlaamse ASPnet.
- gezamenlijke ASPnet-acties en -initiatieven te ontwikkelen en te coördineren voor basisonderwijs, secundair onderwijs en hoger onderwijs (lerarenopleidingen).
- een vlotte doorstroom van informatie tussen de ASPnet-scholen onderling en tussen ASPnet-HQ en de ASPnet-scholen te realiseren.
- ondersteuning te verlenen aan de leden voor het organiseren en bekendmaken van acties, initiatieven en evenementen die bijdragen aan de realisatie van de strategische doelen van het Vlaamse en internationale ASPnet.
- materialen ter beschikking te stellen waarmee het ASPnet-lidmaatschap zichtbaar kan worden gemaakt in de school en tijdens publieke evenementen.
- ASPnet-scholen te ondersteunen en te adviseren bij het opzetten van internationale samenwerkingsverbanden en/of -projecten.

- de eigenheid en meerwaarde van het netwerk te blijven voeden voor profilering van de leden binnen het onderwijslandschap.
- aandacht te hebben voor en te waken over de 'kwaliteit' van activiteiten, initiatieven, evenementen en partners van het netwerk.
- te zoeken naar relevante partners (binnen en buiten het onderwijs) voor het ondersteunen en versterken van het netwerk.

Engagement van de ASPnet-school

De school verbindt zich ertoe om een actieve participatie aan het ASPnet te verzekeren en onderneemt daarvoor – minstens – onderstaande acties.

Communicatie

- In de visie- en missietekst van de school worden de kernwaarden uit de visie & missie van Unesco expliciet opgenomen.
- De school stelt een centraal aanspreekpunt (een ASPnet-coördinator) aan die – met betrekking tot het ASPnet – de contacten verzorgt met de medewerkers van de school, de leerlingen en de ouders en de bredere schoolomgeving. De ASPnet-coördinator is ook de verbindingsofficier tussen de Vlaamse ASPnet-CG en de eigen school en tussen de eigen school en andere ASPnet-scholen.
- Het Unesco-gedachtegoed is merkbaar in het schoolklimaat en de omgangsvormen op school.
- In de communicatie van de school zal het lidmaatschap van het ASPnet worden vermeld, zowel op school zelf als tijdens publieke evenementen. Het correcte ASPnet-logo wordt gebruikt voor de communicatie vanuit de school, met uitzondering van communicatie voor commerciële doeleinden.

Activiteiten

- De school is vertegenwoordigd op alle Vlaamse ASPnetwerkmeetings.
- De school werkt aan de realisatie van een gedragen visie, waarin de kernwaarden van Unesco een plek hebben.
- De school gebruikt de SDG's in de gehele (brede) schoolwerking als een inspiratiebron voor het realiseren van duurzaamheid en wereldburgerschap.
- De school werkt aan de professionalisering van de medewerkers aangaande de SDG's, EDO en WBE.
- De school versterkt nationale, regionale en internationale samenwerking door samenwerkingsverbanden/-projecten aan te gaan met andere ASPnet-scholen en expertise en ervaringen uit te wisselen.
- De school stelt jaarlijks een ASPnet-jaarverslag op, waarin zij enerzijds verslag doet van de acties, initiatieven en evenementen die zij in het lopende schooljaar heeft ondernomen om bij te dragen aan de realisatie van de visie en doelstellingen van het ASPnet en waarin zij anderzijds aangeeft welke acties, initiatieven en evenementen ze in het komende schooljaar plant. Uit het ASPnet-verslag moet blijken dat het ASPnet-verhaal, gekoppeld aan de SDG's, in de werking van de hele school tot leven wordt gebracht en dat het zich situeert op het niveau van de lerenden, de medewerkers, de leidinggevenden en het bestuur en op het niveau van de samenwerking met andere 'stakeholders'.

Namens de ASPnet-coördinatiegroep



Namens de ASPnet-school

